

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань фінансів, податкової та митної політики

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008. www.rada.gov.ua

РІШЕННЯ

про результати заслуховування 15 жовтня 2025 року керівництва Бюро економічної безпеки України, Державної податкової служби України про стан оподаткування галузі роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та результати боротьби з схемами ухилення від оподаткування

12 листопада 2025 року
протокол № 210

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (далі – Комітет) на своєму засіданні 15 жовтня 2025 року, проведеному в режимі відеоконференції, заслухав керівництво Бюро економічної безпеки України (далі – БЕБ), Державної податкової служби України (далі – ДПС) щодо ситуації на ринку фуд ритейлу, що пов'язана з великим обсягом тіньових операцій в галузі за рахунок «дроблення» бізнесу на фізичних осіб – підприємців (далі – ФОП), низького рівня заробітних плат та ін.

До участі у засіданні Комітету листами від 13.10.2025 було запрошено Директора Бюро економічної безпеки України Цивінського О. І., в. о. Голови Державної податкової служби України Карнаух Л. А. і Генерального прокурора Кравченка Р. А.

На засіданні Комітету було зазначено, що рівень тіні ринку фуд ритейлу є надвисоким, це підтверджується існуванням таких фактів як видача фіктивних чеків, продажем товарів без застосування РРО/ПРРО, «дробленням» бізнесу шляхом залучення ФОП (оформлення кас/магазинів на ФОП), наднизькими заробітними платами.

Так, за даними податкової звітності, середня заробітна плата по галузі фуд ритейлу менше, ніж офіційно встановлена мінімальна заробітна плата в Україні і складала в 2021 році – 5,7 тис грн, в 2022 році – 6,4 тис грн, в 2023 році – 6,4 тис грн, в 2024 році – 7,5 тис грн, в 2025 році – 7,6 тис гривень.

Розрахункові втрати сплати податків і зборів (ПДФО і ВЗ) у зв'язку з заниженням декларування доходів від отримання заробітної плати в галузі у порівнянні з розміром середньомісячної заробітної плати за даними Держстату складають: в 2021 році – 13,3 млрд грн, в 2022 – 15 млрд грн, в 2023 – 28 млрд грн, в 2024 – 37,2 млрд грн, за I півріччя 2025 року – 27,1 млрд гривень.

Відповідно до інформації доповідача голови Комітету – народного депутата України Гетманцева Д.О. щодо 54 торговельних мереж, що складаються з 160 суб'єктів господарювання в галузі фуд ритейлу:

лише два суб'єкта господарювання декларують обсяг виторгу в діапазоні від 40 млрд грн до 248 млрд грн (великі мережі) та середню заробітну плату від 26 тис грн до 86 тис гривень;

близько 100 (юридичних осіб і ФОП) декларують обсяг виторгу в діапазоні від 10 млрд грн до 1 млрд грн (великі мережі) та середню заробітну плату від 5,4 тис грн до 30 тис грн. З них 88 суб'єктів господарювання мають рівень заробітних плат нижче рівня середньої заробітної плати за інформацією Державної служби статистики України (далі – Держстат), що свідчить про високу ймовірність подрібнення великого бізнесу на ФОП.

Для прикладу, мережа Маркетопт, має 476 магазинів, демонструє масштабний бізнес із суттєвими оборотами, що підтверджується в тому числі й даними дашборду Монобанку¹ (мережа Маркетопт систематично входить у ТОП-10 суб'єктів, як за обсягом операцій, так і за кількістю транзакцій).

Водночас такого єдиного платника як Маркетопт не існує, бізнес розподілений щонайменше на 8 юридичних осіб та понад 60 виявлених ФОП (по яких Комітетом отримано підтверджену інформацію по виданих фіскальних чеках). *Довідково: за інформацією, озвученою ДПС за результатами податкового контролю, мережа Маркетопт налічує близько 1500 ФОП.* Виторг за даними РРО суб'єктів господарювання, що використовуються мережею Маркетопт, у січні-серпні 2025 року складав 5 773,5 млн грн (більше на 43 відс. порівняно з аналогічним періодом 2024 року).

Зазначені обсяги характеризують мережу Маркетопт як великий бізнес, який користується ФОП для ухилення від сплати податків.

При цьому, за 2024 рік мережа Маркетопт (по виявленим суб'єктам господарювання) сплатила до бюджету 0,23 млрд грн податків, за січень-серпень 2025 року – 0,219 млрд грн. *Для порівняння: платниками, які дотримуються податкового законодавства, з аналогічною кількістю магазинів сплачено податків до бюджету у 2024 році – 5,4 млрд грн, у січні-серпні 2025 року – 5,1 млрд гривень.*

Розрахункові втрати бюджету від несплати податків мережею Маркетопт можуть складати до 4,3 млрд грн податків за рік.

На засіданні Комітету народними депутатами України – членами Комітету керівництву БЕБ і ДПС ставилися питання щодо проведеної роботи по припиненню незаконної діяльності та ухилення від оподаткування; необхідності здійснення спільного з ДПС та Державною службою фінансового моніторингу України відпрацювання та, як наслідок, досудового розслідування за фактами «дроблення» великого бізнесу з використанням ФОП як торговельних мереж ритейлу

¹ <https://monobank.ua/dashboard>

електронної техніки, так і торговельних мереж фуд ритейлу; спрямування зусиль БЕБ на виявлення організаторів цих злочинів для припинення та упередження таких злочинів в майбутньому.

Крім того було заслухано ДПС щодо проведених протягом 2025 року фактичних перевірок та виявлених фактів невідповідності заробітної плати, яка задекларована суб'єктами господарювання, та суми доходу, яку виплачують особам, які працюють в окремих торговельних мережах, фактів застосування так званого дроблення бізнесу, великої кількості фізичних осіб – підприємців під один бренд, додаткових нарахувань податків та застосування штрафних санкцій, проведеної співпраці з БЕБ з питань протидії легалізації доходів отриманих злочинним шляхом, ухиленням від сплати податків.

За результатами обговорень під час заслуховування на засіданні Комітету народні депутати-члени Комітету дійшли висновків, що ринок фуд ритейлу потребує активних дій ДПС, БЕБ та Національного банку з питань детінізації цього ринку, що забезпечить рівні умови господарювання всіх учасників ринку, надасть додаткові надходження до державного та місцевих бюджетів, а споживач отримає гарантію та можливість захисту своїх прав.

За результатами заслуховування та, керуючись Законом України «Про комітети Верховної Ради України», Законом України «Про державну службу», постановою Верховної Ради України № 19-ІХ від 29.08.2019 «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання», в межах виконання контрольної функції, Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики вирішив рекомендувати:

1. Державній податковій службі України:

1.1 забезпечити неухильне дотримання з щомісячним моніторингом кожного платника податків, що має ліцензію на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями або на право роздрібної торгівлі сидром та перрі (без додавання спирту), або на право роздрібної торгівлі тютюновими виробами, або на право роздрібної торгівлі рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, або на право роздрібної торгівлі пальним на предмет виконання норми щодо мінімального рівня оплати праці (у 2025 році – не менше 16 000 гривень на одного працівника (або 12 000 гривень для закладів, розташованих поза межами обласних центрів і великих міст, які відповідають пільговим умовам діяльності) відповідно до вимог статті 42 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального»;

Термін – постійно

1.2 розробити, схвалити та погодити сегментарний план відповідно до імплементованої в діяльність податкових органів системи управління податковими

ризиками (CRM) на виконання Національної стратегії доходів до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218, та постанови Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 854 щодо відпрацювання суб'єктів, які займаються роздрібною торгівлею продуктів харчування та напоїв (фуд ритейлу) на 2026 рік;

Термін – до 01.01.2026.

1.3. ідентифікувати податкові ризики торговельних мереж фуд ритейлу, які використовують схеми ухилення у сплаті податків через інструмент «дроблення» з використанням ФОП, здійснити їх аналіз та вжити заходи щодо:

1.3.1. формування спільно з громадськими організаціями плану роз'яснювальної інформаційної кампанії з підвищення рівня добровільного дотримання податкового законодавства суб'єктами фуд ритейлу;

1.3.2. проведення широкої інформаційної кампанії, в тому числі зустрічей з громадськими організаціями, платниками податків, щодо роз'яснення та донесення платникам податків інформації про ідентифіковані типові податкові ризики суб'єктів фуд ритейлу, з пропозицією і варіантами усунення таких ризиків, можливих негативних наслідків добровільного не усунення платником податкових ризиків та можливих результатів застосування заходів податкового контролю з метою попередження настання податкових ризиків в майбутньому;

1.3.3. вжити заходи податкового контролю, зокрема провести перевірки, в тому числі фактичні із застосуванням хронометражу з відеофіксацією ходу проведення перевірки платників податків торговельних мереж фуд ритейлу та суб'єктів господарювання, які здійснюють торгівлю на території цих магазинів, в тому числі таких платників податків:

що мають ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями або на право роздрібної торгівлі сидром та перрі (без додавання спирту), або на право роздрібної торгівлі тютюновими виробами, або на право роздрібної торгівлі рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, або на право роздрібної торгівлі пальним, та з 1 жовтня 2025 року не дотримуються мінімального рівня оплати праці (у 2025 році – не менше 16 000 гривень на одного працівника (або 12 000 гривень для закладів, розташованих поза межами обласних центрів і великих міст, які відповідають пільговим умовам діяльності) відповідно до вимог статті 42 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального»;

щодо яких виявлено ризики щодо незастосування РРО/ППРО.

1.3.4. при виявленні порушень законодавства щодо легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, сформулювати висновок аналітичного

дослідження та у встановленому порядку передати Бюро економічної безпеки України;

1.3.5. за результатами вжитих заходів за підпунктами 1.3.2–1.3.3 повідомити Комітет про:

а) кількість торговельних мереж фуд ритейлу, що відмовились від використання «дроблення» бізнесу з використанням ФОП та почали здійснювати діяльність однією юридичною особою;

б) суми додаткових надходжень до бюджету (у розрізі видів податків та видів донарахувань) за рахунок детінізації роботи таких торговельних мереж фуд ритейлу;

Термін – до 01.01.2026

1.4. забезпечити публікацію даних про діяльність торговельних мереж фуд ритейлу (за торговою маркою, назвою торговельної мережі, без ідентифікації точної назви суб'єкта господарювання) – щомісячно публікувати дані щодо середньої заробітної плати в торговельній мережі, показника рівня сплати податків (відношення всіх сплачених податків до обсягу постачання);

Термін – щомісячно до 15 числа місяця протягом 2025–2026

1.5. забезпечити функціонування оновленого чат-боту для подання скарг громадянами про такі порушення як не видача чеку або видача не фіскального чеку, що має передбачати доступне розміщення для користувачів, з інформацією на всіх інформаційних ресурсах ДПС про його роботу; можливість ідентифікації особи, яка подає скаргу, але при цьому чат-бот має також приймати й анонімні звернення; можливість групування скарг за платниками податків (суб'єктами), на діяльність яких подано звернення (скаргу), що дозволить робити аналітику порушень; обов'язкову відповідь податкового органу на ідентифіковані звернення (скарги); можливість в чат-боті надсилати скаргу про відсутність відповіді від податкового органу; можливість автоматичного розподілу скарг до відповідних територіальних органів залежно від місця діяльності суб'єкта, на якого надійшла скарга; можливість формування звіту про географію скарг та про результати здійснення заходів податкового контролю за їх розглядом (щомісячно оприлюднювати на сайті ДПС).

Термін – за результатами впровадження, але не пізніше 25.12.2025

2. Бюро економічної безпеки України:

2.1. провести дослідження та сформувати аналітичні продукти щодо діяльності суб'єктів, що використовують схеми ухилення від оподаткування шляхом «дроблення» бізнесу з використанням ФОП;

2.2. забезпечити виявлення, припинення, розслідування кримінальних правопорушень щодо ухилення у сплаті податків за рахунок використання суб'єктами фуд ритейлу схеми «дроблення» бізнесу з використанням ФОП;

2.3. повідомити Комітет про вжиті заходи: ідентифіковані ризики вчинення кримінальних правопорушень, зареєстровані кримінальні провадження, їх реквізити або не зареєстровані, очікуваний термін розслідування кримінального провадження та іншу інформацію в межах статті 222 Кримінального процесуального кодексу по торговельних мережах, що за зовнішніми ознаками ухиляються від оподаткування шляхом «дроблення», зокрема озвучені в рішенні Комітету.

Термін – до 01.01.2026

3. Національному банку України:

3.1. в межах заходів фінансового моніторингу розглянути можливість та встановити обов'язок для банків виявляти зв'язки ФОП із конкретною юридичною особою/брендом/торговою маркою, що свідчать про належність ФОП до єдиної пов'язаної групи, та у разі виявлення такої належності встановити для них заборону продовження ділових відносин з суб'єктами господарювання такої пов'язаної групи;

3.2. визначити порядок застосування заходів впливу за порушення банком обов'язку щодо виявлення зв'язків ФОП із конкретною юридичною особою/брендом/торговою маркою, що свідчать про належність ФОП до єдиної пов'язаної групи, та заборони продовження ділових відносин з ФОП, належність яких до єдиної пов'язаної групи виявлена;

Термін – до 01.02.2026

3.3. провести перевірку виконання банками обов'язку щодо виявлення зв'язків ФОП із конкретною юридичною особою, що свідчать про належність ФОП до єдиної пов'язаної групи, та заборони продовження ділових відносин з ФОП, належність яких до єдиної пов'язаної групи виявлена, та вжити до банків, які порушують зазначений обов'язок, відповідні заходи впливу.

Термін для інформування про результати до 01.02.2026, до 01.04.2026

4. Національному банку України, Бюро економічної безпеки України, Державній податковій службі України вжити спільних заходів щодо припинення незаконної діяльності торговельних мереж, що використовують дроблення на ФОП при веденні своєї діяльності, здійснити обмін інформацією для пришвидшення виявлення таких суб'єктів та припинення порушень законодавства.

Термін – до 01.12.2025

5. Державній податковій службі України, Бюро економічної безпеки України, Національному банку України про результати виконання цього Рішення інформувати Комітет в установленому порядку, в строки визначені цим рішенням, у розрізі кожного підпункту окремо з посиланням в листі на який підпункт цього Рішення надається відповідь.

Голова Комітету

Д. ГЕТМАНЦЕВ

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Гетманцев Данило Олександрович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000440A310097A5DC00
Дійсний до: 12.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-32/05-2025/260974 від 12.11.2025

2053946